

VN-rapporteur: “Nederland schendt anti-folterverdrag”

Vernietigende veroordeling politiegeweld tegen demonstranten

Door mr. Jeroen Pols

Rotterdam – 8 juni 2022 – De speciaal rapporteur over foltering van de Verenigde Naties Nilz Melzer veroordeelt in zijn brief van 29 maart 2022 in duidelijke bewoordingen het excessieve politiegeweld tegen vreedzame demonstranten. Ook laakt hij het ontbreken van strafrechtelijke en disciplinaire sancties tegen de daders en verantwoordelijke gezagsdragers.

Onderzoek

Melzer startte het onderzoek nadat vorig jaar op sociale media wereldwijd herhaaldelijk uit Nederland afkomstige beelden viraal gingen van deelnemers aan protesten tegen de coronamaatregelen die ernstig letsel opliepen door de inzet van agressieve politiehonden, politiepaarden en knuppelslagen. De speciaal gezant onderzocht vijf concrete voorvallen en kwam tot de conclusie dat zowel het structurele geweld als het ontbreken van doeltreffende maatregelen om toekomstige schendingen te voorkomen in strijd zijn met de Nederlandse verplichtingen op basis van het anti-folterverdrag.

Schedelbreuk

In een van de gevallen liep een meisje een schedelbreuk op door een waterkanon. Ondanks de zware verwondingen onthield de politie vervolgens medische hulp aan het slachtoffer. Dit vormt volgens Melzer niet alleen een ernstig plichtsverzuim maar ook een strafbaar feit voor alle aanwezige politiemensen. De speciaal rapporteur laakt het oordeel van de toetsingscommissie van de politie dat dit handelen “professioneel” en een tuchtrechtelijk onderzoek daarom overbodig was.

Straffeloosheid

In geen van de onderzochte gevallen volgden strafrechtelijke of disciplinaire maatregelen en een duidelijke publieke veroordeling. Dit kan volgens Melzer opgevat worden als een vrijbrief voor excessief politiegeweld. De brief benadrukt dat Nederland volgens het anti-folterverdrag verplicht is om niet alleen de directe daders maar ook de politiecommandanten en andere gezagsdragers die door uitlokking, toestemming of door dulding van het geweld verantwoordelijkheid dragen voor de gepleegde misdrijven te vervolgen en vraagt om opheldering waarom dit tot nu toe uitbleef. Dit geldt ook voor andere agenten die ter plaatse waren en niet ingrepen.

Maatregelen

Nederland dient de speciaal rapporteur te informeren over de stappen die zij neemt om op elk niveau binnen de organisatie duidelijk te maken dat er

een 'zero tolerance' bestaat tegenover excessief politiegeweld dan wel te verklaren hoe het uitblijven daarvan te rijmen is met haar internationale verplichtingen. Ook dient de politie-uitrusting voorzien te worden van duidelijke rugnummers ter identificatie van daders. Melzer wijst erop dat Nederland op belangrijke vragen geen opheldering verschafte en dringt aan dit alsnog te doen.

Verontrustend

De veroordeling is een alarmsignaal over de teloorgang van de Nederlandse rechtsstaat. Het bestuur, de politiek, de media maar ook de rechtspraak faalden bij de bescherming van vreedzame demonstranten. Opvallend is dat deze veroordeling wegens schending van het anti-folterverdrag nauwelijks publieke aandacht krijgt. Om het vertrouwen te herstellen zullen de verantwoordelijke ambtsdragers alsnog onmiddellijk geschorst en strafrechtelijk vervolgd moeten worden. Ook dient een parlementair onderzoek te volgen hoe dit excessieve geweld tegen vreedzame demonstranten mogelijk was en welke rol het kabinet en de NCTV hierbij speelden.

Download verslag rapporteur 29 maart 2022:

[Rapport Melzer VN folterverdrag](#)

[Rapport Melzer VN folterverdrag, vertaald naar het Nederlands](#)